

Thea Halo: Yüz yıllık sessizlik

Posted on 28/05/2017

İnkâr ile sessizlik arasındaki mücadelede sessizlik galip gelir. Yani sessizlik, bir halkın soykırımını tamamlama konusunda inkara galip gelir. Pontos Rumları neredeyse 100 yıldır, doğrudan katliama maruz bırakılan veya 1916'dan 1923'e dek süren uzun sürgün yürüyüşünde, yollarda acı içinde hayatını kaybeden 353.000 baba, anne, büyükbaba ve büyükanne, çocuk, dost ve toplum üyesinin yasını tutuyorlar. Aralarında annem de vardı. Osmanlı Türkiye'sinin 1914'de 2,6 milyon olan Rum nüfusundan katliama maruz bırakılmış 700.000 Trakya ve Anadolu Rum'u da eklendiğinde, toplam Rum ölümleri bir milyonun üzerindeydi.

Rumlar Anadolu'ya MÖ 1200'den bu yana (ilk Türk işgallerinden 2000 yıl önce), Pontos Rumları ise Karadeniz'in güney kıyılarına MÖ 875'den bu yana yerleşmiş olmalarına rağmen, bugün Pontosları veya Anadolu Rumlarını duymuş birini bulmak zor. Küçük Asya'ya nüfuslarının yarısından fazlasının (275.000) yaşamına mal olan soykırımdan dört bin yıl önce yerleşmiş olan Süryaniler için de aynı durum söz konusu. Pontos Rumları konusunda olduğu gibi, yakın zamana dek Süryanilerin modern dünyada halen var olduğunu bilen birini bulmak zordu.

Ermeni araştırmacılar Türk devletini 100 yıl önce gerçekleşen Ermeni Soykırımı'nı inkârı nedeniyle haklı olarak eleştiriyorlar. Ancak birçoğu için hedefi sadece Ermeni Soykırımı olarak bilinegelmiş olan şeyin Trakya'daki Osmanlı hakimiyeti döneminde, Birinci Dünya Savaşı'nın başlangıcından önce 1913 baharında Rumlara, ardından 1914 yazında Türkiye'nin batı kıyılarında yaşayan Anadolu Rumlarına karşı başladığından nadiren bahsediliyor. Jön Türk propagandasının başlattığı Rum mağazalarına ve mallarına yönelik boykotlar, kasaba ve köylerdeki Rumların katledilmesi ve Rum erkeklerin, ölene dek aç

biilaç çalıştırıldıkları korkunç amele taburlarına alınması, yüz binlerce Rum'un ölümüne mal oldu.

Jön Türkler eski komşularına karşı nefreti nasıl körüklediler? 1911 ile 1917 arasında ve Mayıs 1919'dan Eylül 1922'ye kadar İzmir'de görev yapmış olan ABD Başkonsolosu George Horton, 1914 baharında, Ege kıyısı Rumlarının, Türk nüfusun onları yok etmesini sağlamak için nasıl şeytanlaştırıldığını aktarıyor. Horton şöyle yazıyor:

“Türk gazetelerinde hiç sebepsiz ve beklenmedik şekilde şiddeti kışkırtan makaleler çıkmaya başladı ... yetkili makamlar tarafından “dürtüldükleri” çok barizdi ... Gelişigüzel ve en ilkel şekilde çizilmiş propaganda resimlerinde, Rumların Türk çocuklarını kestiği veya hamile Müslüman kadınların karnını yardığı gibi hayal ürününden ibaret, hiçbir gerçek olguya dayanmayan ve hatta doğrudan suçlama bile yapılmayan birçok sahne resmediliyordu. Bunlar camilere ve okullara asılıyordu ... ve Türkleri öldürmeye yönlendiriyordu.”

Olayların sıralaması kayda değer. ABD'nin Osmanlı Büyükelçisi Henry Morgenthau, “Jön Türkler o dönem Yunanlara karşı o denli başarılı oldular ki, ardından diğer ‘ırkların,’ yani Süryaniler ile Ermenilerin peşine düşmeye karar verdiler,” diyordu. Nazi Almanya'sında Kristallnacht'ın (Kristal Gece) Yahudilere yönelik topyekûn soykırımın işaret fişeğı olması gibi, Trakya ve Anadolu Rumlarına yönelik pogromlar da Osmanlı hakimiyeti altındaki Hıristiyanların yani Rumların, Süryanilerin ve Ermenilerin topyekûn soykırımının başlangıcının işareti oldu.

Ekim 1914'te, Süryaniler başlarına ne geleceğı umursanmaksızın zorla yerlerinden edilerek hedef alınan bir sonraki Hıristiyan halk oldular. 1915'te hem Ermeniler hem de Süryaniler katliamlara ve sürgün yolunda ölümlere maruz bırakıldılar. 1916'da, Karadeniz sahilindeki Pontos Rumları hedef alındı. Kimi Pontos Rumları kiliselere kilitlenip diri diri yakıldılar.

Haziran 1918’de, Büyük Savaş’ın bitiminden aylar önce, Chicago Daily Tribune, en az 1.000.000 Rum erkek, kadın ve çocuğun Asyatik Türkiye’deki “Türk-Cermenler” tarafından organize katliamlar ve yerinden etmelerin sonucu olarak mahvolduğunu yazdı. 20 Ekim 1918’de Mondros Mütarekesi imzalandı ve Osmanlı’nın savaşa dahiliyetine son verdi ama katliamlar, ölüm yürüyüşleri ve çalışma kampları devam etti. 8 Aralık 1918 tarihli bir New York Times makalesi şöyle yazıyordu:

“Türk otoriteler, Türkiye’nin yenilgisine rağmen, imparatorluğun Hıristiyan nüfuslarına karşı gaddarca tutumlarını sürdürüyorlar ve Osmanlı halkını gayrimüslimlere karşı fanatik eylemlere kışkırtıyorlar. Türklerin Hıristiyanlara, özellikle de Rumlara karşı yeni katliamlar organize ettiklerine dair birçok işaret var.”

Bu suçun inkârı vicdanlara sığmaz, doğru; ama inkâr en azından Ermenilerin hatırasını genel kamuoyunun aklında ve - ümit edelim ki - kalplerinde canlı tuttu. Ancak o dönemki haberler ve diplomatik raporlar sayısız olmasına rağmen bugün genellikle sessizlik hâkim. Hıristiyanların Osmanlı ve Kemalist rejimler eliyle 1913 ile 1923 arasında soykırımını saran sessizlik, bugüne dek, Rumlardan ve Süryanilerin soykırımını tamam kıldı. Gerçekte, genel kamuoyu için, son 100 yılki sessizlik, Ermenilerle birlikte kurban konumunda olan Pontos Rumlardan ve Süryanilerin tüm hatırasını, sanki hiç var olmamışlar gibi, etkili şekilde sildi.

Yunanistan Başkonsolosu George Iliopoulos, NYC’deki Bowling Green’de bu yılki 19 Mayıs Pontos Anma Töreninde şöyle dedi:

“Zulüm unutulabilir ama unutulmamalıdır. Pişmanlık acı vericidir ve manevi büyüklük göstergesidir. Unutmak ise tarihin derslerini anlayamamanın ve kabul edememenin ve kurbanlara saygısızlığın göstergesidir. Bu bir tür suç ortaklığıdır. Ne dünyanın ne de Türkiye’nin unutmamasına izin vermeliyiz.”

Senator Leonidas Raptakis ile Rhode Island’ın diğer senatörleri, 19 Mayıs gününü Pontos

Soykırımını anma günü ilan ettiler ve Bowling Green’de toplananlara “Pontos Soykırımında yaşamını yitirenler ve bugün dünyamızın o kadar da uzak olmayan bu korkunç tarihine ders almak için bakan tüm milletlerden insanlar için, böylesi zulümlerin tolere edilmemesi ve bir daha asla tekrarlanmaması gerekiyor,” dediler.

ABD’nin soykırımı tanıma kararı ile başlanabilir, yalnızca Ermenilerinkini değil, Osmanlı ve Kemalist rejimin hakimiyeti altında yaşayan 3 milyon Hıristiyan’ın tümüne yönelik ve 1913-1923 arasında, Türkiye’deki bin yıllık Hıristiyan varlığına 10 yıl gibi kısa bir süre içinde vahşi ve acı bir şekilde son veren, çeşitli yollarla katliama uğratılan Ermeniler, Süryaniler ve Rumlara yönelik soykırımı.

2007’de yüzlerce soykırım araştırmacısından oluşan Uluslararası Soykırım Araştırmacıları Birliği (IAGS), Rum, Süryani ve Ermeni Soykırımlarını tanıdı, tıpkı İsveç (2010) ve Hollanda (2015) gibi. IAGS kararı şöyle diyor:

Soykırımın inkârı, faillerin cezasızlığını sağlayarak sonraki soykırımların yolunu döşeyecek şekilde soykırımın son aşaması olarak geniş kabul gördüğünden,

Osmanlı’nın Birinci Dünya Savaşı sırasında ve sonrasında azınlık nüfuslara uyguladığı soykırım, Osmanlı İmparatorluğu’nun diğer Hıristiyan azınlıklarına karşı nitelik olarak aynı olan soykırımlar göz ardı edilerek genellikle sadece Ermenilere yönelik soykırım olarak algılandığından,

Uluslararası Soykırım Araştırmacılar Birliği Osmanlı’nın 1914 ile 1923 arasında imparatorluğun Hıristiyan azınlıklarına karşı yürüttüğü kampanyanın Ermenilere, Süryanilere ve Pontoslar ile Anadolu Rumlara karşı soykırım teşkil ettiğini değerlendirmiştir.

Ayrıca Birlik, Türkiye devletine bu nüfuslara uygulanan soykırımı tanıma, resmen özür

dileme ve tazmin doğrultusunda derhal ve anlamlı adımlar atma çağrısı yapar.

Üç Hıristiyan halkın tümüne yönelik soykırımı dair kişisel aktarımlar için bkz. Not Even My Name.

Kaynak: <https://dunyadanceviri.wordpress.com/2017/05/17/yuz-yillik-sessizlik-thea-halo/>